

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda br. III-Sl-1499/74-2
od 4. XII 1974.

Vijeće: Petar Sremac, Gavro Badovinac, Dragutin Vinski

Prijevoz stvari morem - Odgovornost špeditera njegovom komitentu za štetu na robi - Neulaganje protesta - Presuda zbog izostanka - Špediter odgovara svom komitentu za štetu na prevezenoj robi ako od njega izabrani lučki slagač nije na vrijeme brodaru uložio protest, a špediter nije prisustvovao primanju robe od brodara - Sud je pravilno postupio kada je donio presudu zbog izostanka ako je špediter svoj pripremni podnesak uputio sudu običnim pismom prije održavanja rasprave, ali je sud taj podnesak primio nakon što je rasprava održana

Tužitelj je osiguratelj koji je svom osigurani-ku, krajnjem korisniku, nadoknadio štetu i tuži brodara kao prvotuženog, Poduzeće "Luka" kao drugotuženog, i špeditera kao trećetuženog da mu nadoknade isplaćenu osigur-ninu.

Prvotuženi je svojim brodom "Kraljevica" od 28. VIII do 26. IX 1973. god. prevezio pošiljku 3 sanduka opreme od Houstona do Rijeke. Za vrijeme prijevoza došlo je do oštećenja jednog sanduka i aparata - kalupa za ce-mentne kocke. Tužitelj je, kao osiguratelj, isplatio svom osigurani-ku, kao krajnjem korisniku prijevoza, iznos od 1.525,30 dinara.

Drugotuženi nije ustanovio kolika je šteta kada je primio pošiljku, pa tužitelj smatra da je i kod njega došlo do povećanja štete.

Trećetuženi je ustanovio i protestirao oštećenje tek 28. XII 1973. g, a brod je stigao u luku iskrcaja Rijeku 26. IX 1973. tj. dva mjeseca prije podnošenja protesta, te time nije osigurao regresna tužiteljeva prava prema prvo i drugotuženomu.

Tužitelj je predložio da sud obveže samo jednoga od tuženih na isplatu utuženog iznosa i naknadu troškova spora.

Budući da na zakazano prvo ročište za glavnu raspravu nije došao trećetuženi, a niti je pripremnim podneskom osporio tužbeni zahtjev, prvostepeni sud je na prijedlog tužitelja presudom zbog izostanka pozivom na propis čl.

321. Zakona o parničnom postupku obvezao toga tuženoga na plaćanje cijelog utuženog iznosa.

Sud je rješenjem odložio donošenje odluke prema ostalim tuženima do pravomoćnosti presude zbog izostanka prema trećetuženomu.

Pravodobnom žalbom trećetuženi pobija spomenutu presudu zbog izostanka ^{radni} bitne povrede odredaba parničnog postupka i predlaže da se ona ukine.

Ističe da je pripremnim podneskom od 21.X 1974. osporio na dan održavanja ročišta tužbeni zahtjev.

Ističe da iz činjenica navedenih u tužbi ne proizlazi obaveza tuženoga da tužitelju podmiri nastalu štetu.

U žalbi se poziva na "Potvrdu o uskladištenju" broj 62474 od 26.XII 1973.g, koju je priložio ranije 21.X 1974. uz pripremini podnesak, kojim smatra da je pravodobno osporio tužbeni zahtjev tvrdeći da iz te potvrde slijedi da je Poduzeću "Luka" stavio primjedbe za štetu.

Konačno tvrdi da ni iz dokaza priloženih tužbi ne slijedi osnovanost tužbenog zahtjeva, jer su nejasni, i da o odlučnim činjenicama postoji protuslovlje.

Drugostepeni sud je žalbu odbio iz slijedećih razloga:

Po čl.321. Zakona o parničnom postupku (Sl.l. FNRJ broj 4/57), kad tuženi ne dodje na prvo ročište za glavnu raspravu, donijet će se presuda zbog izostanka kojom se tužbeni zahtjev usvaja ako su kumulativno ispunjeni svi zakonski uvjeti nabrojani u točki 1 do 6, stava 1. cit. člana, između ostalih i ovi: 1) ako je tuženi uredno pozvan, 2) ako je tužitelj predložio donošenje presude zbog izostanka, 3) ako tuženi nije podneskom osporio tužbeni zahtjev, 4) ako osnovanost tužbenog zahtjeva proizlazi iz činjenica navedenih u tužbi, i 5) ako činjenice na kojima se zasniva tužbeni zahtjev nisu u suprotnosti s dokazima koje je sam tužitelj podnio.

U spisu postoje dokazi: da je trećetuženi uredno pozvan na prvo ročište 21.X 1974.g. u 8 sati, ali da na to ročište nije došao; da je tužitelj predložio donošenje presude zbog izostanka prema trećetuženom; da trećetuženi do časa zaključenja ročišta na kome je donesena pobijana presuda zbog izostanka nije osporio ni pismenim podneskom

tužbeni zahtjev. Trećetuženi je doduše 21.X 1974.g. predao običnim pismom upućenim na adresu prvostepenog suda u Rijeci pripremni podnesak u kojem osporava tužbeni zahtjev. Međutim, prvostepeni sud je taj podnesak primio 22.X 1974, tj. jedan dan poslije donošenja presude zbog izostanka, pa kako taj podnesak nije predan pošti preporučenom pošiljkom, smatra se da je predan onoga dana kada je obično pismo predano od strane pošte sudu, a to je bilo kao što je rečeno 22.X 1974.g. (čl.102, st.3. Zakona o parničnom postupku).

Iz iznesenog slijedi da su ispunjena prva tri zakonska uvjeta pa ostaje da se ispituju ostali prigovori tuženoga koji se tiču zakonskih uvjeta iz točke 4 i 5, stava 1, čl.321. Zakona o parničnom postupku.

Iz tužbe jasno i određeno slijedi da tužitelj izričito tvrdi i uz tužbu prilaže potrebne dokaze o slijedećem:

Da ga je trećetuženi oštetio zato što nije kao uredan primalac po teretnici broj 13 od 28.VIII 1973.g. na vrijeme, tj. prilikom dolaska broda na mjesto određeno za preuzimanje tereta, preuzeo od broдача teret, pa je brodar zato bio prisiljen da teret preda javnom skladištu Poduzeću "Luka", u skladu s odredbom čl.72. Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova (Sl.l. br.25/59 i 20/69). Da Poduzeće "Luka" prilikom preuzimanja tereta nije podnijelo uredan protest broдару za nastalo oštećenje ambalaže i manjak jednog dijela tereta u smislu odredbe čl.71. Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova. Obzirom da se po čl.71. cit. Zakona smatra da je brodar uredno predao teret označen u teretnici ako mu odmah nije bio podnesen protest, i da iz isprava priloženih tužbi slijedi da za nastalo oštećenje i manjak "Luka" nije podnijela protest broдару. Tužitelju je doista trećetuženi prouzročio spornu štetu time što nije u skladu sa svojom ugovornom obvezom sam primio teret u ugovoreno vrijeme i na ugovorenom mjestu od broдача. Stoga je pravno osnovano stajalište tužitelja da mu je trećetuženi dužan naknaditi nastalu štetu.

Posebno se ističe, da dokazi priloženi uz tužbu, ne samo što nisu u protuslovlju s činjeničnim tvrdnjama tužbe, nego ih logički potkrijepljuju.

Kraj iznesenog slijedi da su se ispunili svi uvjeti za donošenje presude zbog izostanka iz st.1, čl.321. Zakona o parničnom postupku.

V.V.

Bilješka.- Nije točno stajalište gornje presude da se, na temelju čl.71. ZOUIPB-a u slučaju neulaganja pravovremenog protesta smatra da je brodar uredno predao teret označen u teretnici. Čl.71. navedenog zakona među ostalim izričito kaže: "Ako primalac tereta ne stavi pismeni prigovor zbog oštećenja ili manjka tereta odmah prilikom preuzimanja, drži se, dok se ne dokaže suprotno, da mu je teret predan onako kako je naznačeno u teretnici, odnosno kako je primljen na prijevoz kada teretnica nije izdana." Iz obrazloženja presude nije moguće utvrditi stvarno stanje stvari, pa se ne može zaključiti da li tuženi špediter u ovom slučaju odgovara. Medjutim i bez obzira na to može se utvrditi da špediter nije, neulaganjem protesta osiguratelju onemogućio pravo regresnog zahtjeva prema brodaru. Svojim postupkom mu je samo otežao situaciju utoliko što je na njega prebacio teret dokaza u pogledu činjenice da li je nastala šteta na teretu. Smatramo, dakle, da je sud morao ispitivati da li je špediter u mogućnosti osiguratelju pružiti dokazala s kojima bi dokazao da je brodar zaista predao oštećen teret, pa ga smatrati odgovornim ako mu takav dokaz nije u stanju pružiti.

B.J.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda br.III-S1-1623/74-2
od 18.XII 1974.

Vijeće: Ivo Bešker, dr Vladimir Borić, Zdenko Predojević

Naplata putem kompenzacije - Vjerovnik koji je ugovorio naplatu tražbine putem kompenzacije mora ostaviti dužniku primjereni rok za plaćanje duga - Ukoliko tako ne postupi, već prije isteka primjerenog roka podigne tužbu a dužnik se ne protivi tužbenom zahtjevu, mora snositi troškove postupka

Tužitelj je prodavalac, a tuženi je kupac. Tužba se odnosi na isplatu kupovnine. Tuženi navodi da se ne protivi plaćanju kupovnine, ali se opire snažanju troškova spora. Navodi da je s tužiteljem ugovorio plaćanje putem kompenzacije, a da mu tužitelj nije dao vremena da svoju obvezu ispuni. Prvostepeni sud je tuženoga obvezao na naknadu troškova postupka. Povodom žalbe tuženoga drugostepeni sud je preinačio prvostepenu presudu i troškove postupka prebacio na tužitelja.